

Arkivsak-dok. 25/01471-3
Saksbehandler Johan Martin Mathiassen

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	25.09.2025

Saksframlegg

Restriksjonsområde for Forsvaret - Høring

Kommunedirektørens innstilling:

Farsund formannskap har ingen merknader til søknad om etablering av restriksjonsområde for Forsvaret.

Vedlegg

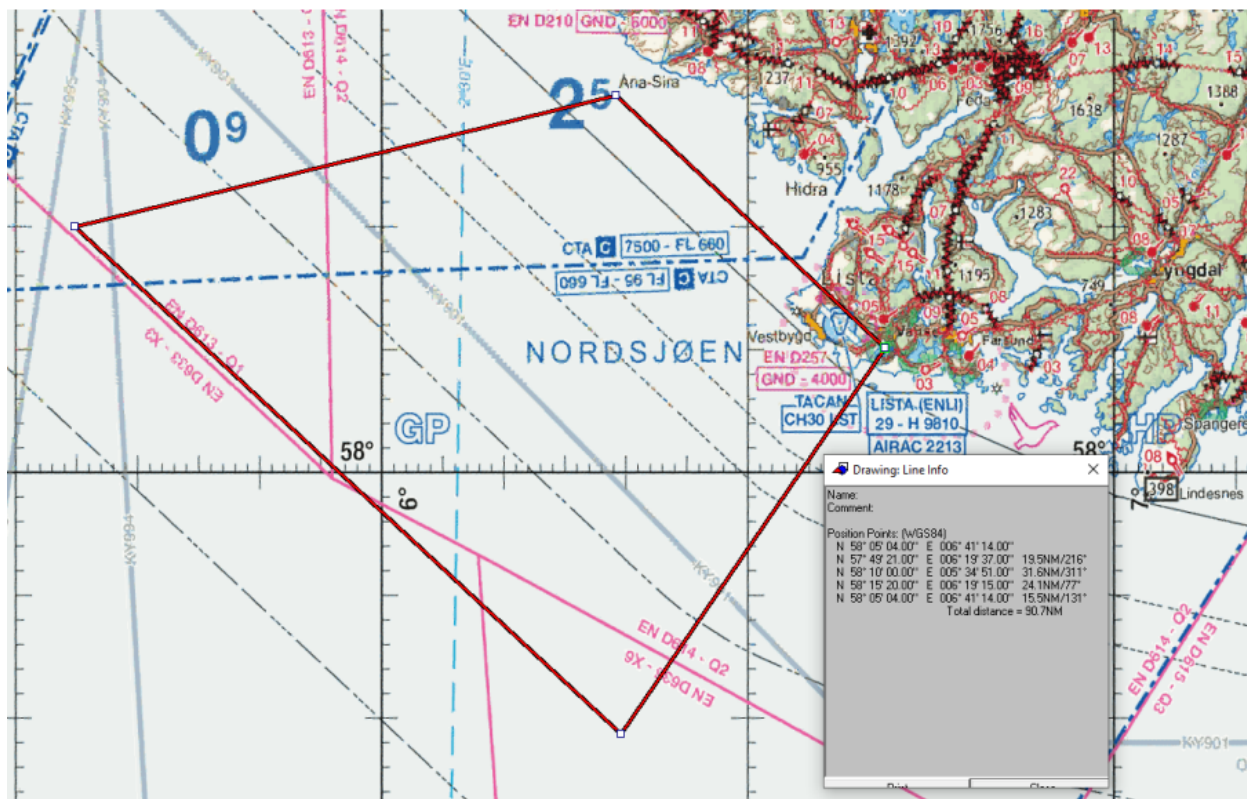
25_01471-1 Høring - Forsvarets søknad om reserverte områder for UAS-operasjoner
580906_2_1 (2)

Saken kort fortalt

Fra Luftfartstilsynet har kommunen mottatt forslag til restriksjonsområde for Forsvaret til uttalelse med høringsfrist 3/11-25. Restriksjonsområdet gjelder luftrommet over Lista og i sjøen utenfor. Området skal benyttes til periodevis øving og trening med ubemannede luftfartøy. Det foreslått restriksjonsområdet berører sikringssonene for Farsund lufthavn Lista i kommuneplanens arealdel. Sikringssonene omfatter inn- og utflygningsplanet samt sirklingsplanet og har som formål å ivareta hensynene til drift og utvikling av flyplassen. Høringen er forelagt Farsund Lufthavn som uttaler at de er positive til at Forsvaret søker om å opprette restriksjonsområde med de prinsipper som skissert i søknaden. Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet ikke har merknader til søknaden.

Bakgrunn

Fra Luftfartstilsynet har kommunen mottatt forslag til restriksjonsområde for Forsvaret til uttalelse med høringsfrist 3/11-25. Restriksjonsområdet gjelder luftrommet over Lista og i sjøen utenfor som vist på kartutsnitt nedenfor. Området skal benyttes til periodevis øving og trening med ubemannede luftfartøy.

Utdrag av søknaden er gjengitt nedenfor

Forsvaret har behov for å etablere restriksjonsområder i Lista for å gjennomføre rutinemessig trening og øving med UAS (Unmanned Aircraft System). Det er ønskelig at området skal være AMC styrt (prosedyre for fleksibel bruk av luftrommet). De skal kunne bestilles dagen før planlagt aktivitet, og aktiveres 30 minutter før aktiviteten skal forekomme. Områdene vil bare bestilles i det høydesjiktet Forsvaret faktisk har behov for. Bestilling og aktivering av områdene vil bli gjort i samsvar med FUA avtalen (Flexible Use of Airspace). Etablering av restriksjonsområder vil sikre en reell segregering mellom militære UAS operasjoner og sivil luftfart. Ved å etablere permanente områder, vil områdenes utstrekning bli mer synlig for alle luftromsbrukere og koordineringsrutiner vil bli mer fastlagt. Ved å følge prinsippene for fleksibel bruk av luftrommet, der områdene aktiveres 30 min før de er tiltenkt brukt, vil sannsynligvis Forsvaret legge mindre beslag på luftrommet enn hva som er tilfelle i dag.

All flyvning med sivile luftfartøy skal være forbudt når restriksjonsområder er aktivert med mindre man får tillatelse fra JAOC (Joint Air Operations Center). Dette gjelder både kommersielle og private aktører.

Aktiviteten vil primært omfatte Militær UAS flyging VLOS (Visual Line of Sight) og BVLOS (Beyond Visual Line of Sight) dag og natt.

Vurdering

Det foreslått restriksjonsområdet berører sikringssonene for Farsund lufthavn Lista i kommuneplanens arealdel. Sikringssonene omfatter inn- og utflygningsplanet samt sirklingsplanet og har som formål å ivareta hensynene til drift og utvikling av flyplassen.

Høringen er forelagt Farsund lufthavn som uttaler:

Et av Lufthavnas satsingsområder er å legge til rette for trening/ øving og utvikling av droner og autonome kjøretøy. Vi har løpende kontrakter med firmaer og med Forsvaret som driver øvelse/trening og utvikling av nye autonome farkoster. Etterspørselen fra både private firma og staten om å kunne bruke flyplassen har økt de siste to årene. At flere aktører ønsker å bruke området/ luftrommet samtidig kan bli en utfordring, men etter vår oppfatning vil dette kunne løses gjennom gode avtaler, god koordinering og en fremtidsrettet plan for bruk av luftrommet.

Eksisterende avtale med Forsvarets dronetjeneste regulerer blant annet leie av nødvendige bygg og anlegg, samt faste rutiner og prosedyrer som er gjeldende når de bruker lufthavna med tilstøtende luftrom. Pr i dag øver/ trener Forsvaret fast to ganger i året. Varigheten av periodene de er på flyplassen kan variere litt ut fra behovet de til enhver tid har. Operasjonene i luftrommet, som Forsvaret selv er ansvarlig for, varsles ved utstedelse av NOTAM (Notis to Airmen) og har da status som et fareområde. Dronene benytter stort sett de samme inn/ utflygingstraseene som andre luftfartøy bruker ifm avgang og landing på flyplassen. Det meste av flygingen foregår over sjø, men de flyr også litt innenfor flyplassen sikringssoner og da over selve rullebanen og taksbane-systemet.

Restriksjonsområde som Forsvaret søker om å opprette skal reguleres etter FUA prinsippene og styres av AMC og de reglene som regulerer denne type aktivitet. Dette vil først og fremst være med på å høyne sikkerheten betraktelig ved å gå fra dagens fareområde til et restriksjonsområde. Området slik det er skissert i søknaden ligger over selve flyplassen og i det tilstøtende luftrommet, med størst utstrekning over sjø. Vi anser dette som en god og sikkerhetsfremmende løsning, som også ivaretar sikkerheten enda bedre på selve flyplassen.

Det ligger i sakens natur at det bør vurderes nærmere om lufthavna skal/ bør være en del av de prosedyrer, varslingsplaner og koordineringsavtaler som eventuelt skal etableres. Det begrunner vi blant annet med at vi er eier, driver og konsesjonsinnehaver. Vi utøver adgangskontrollen ved flyplassen og styrer oversikten på daglig basis. Når spesielle aktiviteter skal foregå innenfor flyplassens sikkerhetsgjerd har lufthavna også varslingsansvar overfor andre aktører som er gitt adgang til lufthavnas område og vi kan stenge ute aktører for en lengre eller kortere periode. Dersom lufthavna innlemmes i planverket i denne forbindelsen, så er det vår oppfatning at det vil være med på å øke sikkerheten ytterligere.

Farsund Lufthavn er positive til at Forsvaret søker om å opprette restriksjonsområde med de prinsipper som skissert i søknaden.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant

Konsekvenser for barn og unge

Ikke relevant

Konsekvenser for klima og miljø

Ikke relevant

Konsekvenser for folkehelse

Ikke relevant

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet ikke har merknader til søknaden.